

ПРОТОКОЛ № 3

від 17 лютого 2021 р. Засідання наукового семінару кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

ПРИСУТНІ:

Сироїд Т.Л. - доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Гавриленко О.А. - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Шамраєва В.М. - доктор політичних наук, доцент, професор кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Войціховський А.В. - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Тітов Є.Б. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Фоміна Л.О. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Передерій О.С. - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Шевченко А.В. - викладач кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Воеводін І. - викладач кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Фомін П. - викладач кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Варнавська К. - аспірантка кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Онщенко В. - аспірантка кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Гайдар Д.В. - ст. лаборант кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Обговорення наукової доповіді завідувача кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Сироїд Тетяни Леонідівни «Міжнародно-правові стандарти забезпечення права на здоров'я неповнолітніх осіб, позбавлених волі».

2. Обговорення наукової доповіді професора кафедри конституційного і міжнародного права Харківського національного університету внутрішніх справ Войціховського Андрія Васильовича «Питання юридичної природи мінських домовленостей (міжнародно-правовий аналіз)».

3. Обговорення наукової доповіді аспіранта кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Сергійовича «Закріплення екологічних прав людини в міжнародних універсальних актах у галузі захисту навколишнього середовища».

4. Обговорення наукової доповіді аспірантки кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Предибайло А.І. «Міжнародно-правова основа захисту трудових прав літніх людей».

5. Обговорення наукової доповіді аспіранта кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Фоміна Павла «Внутрішня система розв'язання трудових суперечок Організації Північноатлантичного договору».

6. Обговорення наукової доповіді аспірантки кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Оніщенко В. «Дотримання прав людини в бізнес-сфері в аспекті covid-19: міжнародно-правовий аспект».

7. Обговорення наукової доповіді аспірантки кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Варнавської Кароліни. «International legal regulation of the safety of journalists- defenders».

СЛУХАЛИ:

1. Доповідь завідувача кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Сироїд Тетяни Леонідівни, яка обґрунтувала актуальність та практичну значущість представленого на обговорення дослідження та виклала його основний зміст. Було проаналізовано загальні і спеціальні міжнародно-правові акти в галузі регламентації права на досягнення найвищого життєвого рівня (права на здоров'я) неповнолітніх, позбавлених волі, зокрема: Декларація прав дитини 1924 р., Декларація прав дитини Організації Об'єднаних Націй 1959 р., Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 р., Конвенція про права дитини 1989 р., Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, що стосуються здійснення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила) 1985 р., Керівні принципи Організації Об'єднаних Націй з профілактики злочинності серед неповнолітніх (Ер-Ріардські керівні принципи) 1990 р., спеціальні резолюції Генеральної Асамблеї ООН, програмні документи, присвячені захисту прав дітей, позбавлених волі тощо.

Акцентовано увагу на ключових проблемних аспектах захисту права на здоров'я неповнолітніх, позбавлених волі, зокрема: застосування катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання; завдання шкоди психічному і фізичному здоров'ю дітей, які перебувають у всіх ситуаціях позбавлення волі; поширення інфекцій, що передаються статевим шляхом. Зосереджено увагу на особливих потребах дітей-інвалідів, які знаходяться в місцях позбавлених волі. Враховуючи існуючу проблематику вживання наркотичних засобів, що завдають значної шкоди здоров'ю неповнолітніх, сприяють поширенню інфекційних захворювань серед категорій ув'язнених осіб, акцентовано увагу на характеристиці спеціальних норм у цій сфері.

Зважаючи на ту обставину, що поява й поширення пандемії COVID-19 стала загрозою і викликом сьогодення для здоров'я населення у цілому, включаючи осіб позбавлених волі, приділено увагу міжнародним актам, які містять рекомендації, що мають за мету захист цієї категорії осіб під час пандемії. Зроблено відповідні висновки і рекомендації, направлені на покращення статусу неповнолітніх осіб, позбавлених волі.

В обговоренні взяли участь:

Гавриленко О.А. - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Шамраєва В.М. - доктор політичних наук, доцент, професор кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Войціховський А.В. - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Тітов Є.Б. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Фоміна Л.О. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

2. Доповідь доцента кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Войціховського Андрія Васильовича «Питання юридичної природи мінських домовленостей (міжнародно-правовий аналіз)», який обґрунтував актуальність та практичну значущість представленої на обговорення теми та виклав її основний зміст. У доповіді було висвітлено міжнародно-правові аспекти юридичної природи Мінських домовленостей. Проаналізовано різне розуміння сторонами Мінських домовленостей щодо їх юридичної природи, визначено настання можливих юридичних наслідків у випадку не виконання сторонами цих міжнародно-правових документів, а також з'ясовано роль і

місце Мінських домовленостей у процесі мирного врегулювання конфлікту на Сході України. Надано науково-обґрунтовані висновки щодо правильного розуміння та тлумачення Мінських домовленостей як специфічного виду міжнародно-правових актів.

В обговоренні взяли участь:

Сироїд Т.Л. - доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Гавриленко О.А. - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Шамраєва В.М. - доктор політичних наук, доцент, професор кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Тітов Є.Б. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Фоміна Л.О. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Передерій О.С. - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

3. Доповідь аспіранта кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Воеводіна Ігоря Сергійовича, який обґрунтував актуальність та практичну значущість представленого на обговорення дослідження та виклала його основний зміст. У доповіді проаналізовано положення міжнародних універсальних нормативно-правових актів в галузі захисту навколишнього природного середовища що закріплюють екологічні права людини. Акцентовано увагу на тому, що на міжнародному універсальному рівні відсутній єдиний правовий акт, яким передбачено перелік екологічних прав людини, а зазначені права знайшли свої відображення у різних нормативно-правових актах у галузі прав людини та міжнародного екологічного права. Щодо останньої категорії, в статті приділено увагу таким документам як: Декларація Конференції Організації Об'єднаних Націй з проблем оточуючого людину середовища 1972 р., Декларація Ріо-де-Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку 1992 р., Йоганнесбурзька декларація зі сталого розвитку 2002 р. Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату 1982 р., Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля 1998 р. тощо. Зосереджено увагу на тому, що екологічна складова прав людини є необхідною умовою і гарантією повноцінної реалізації цих прав і

свобод. У той же належне дотримання основоположних прав і свобод людини нерозривно пов'язано із забезпеченням безпечного та здорового довкілля. До категорії екологічних прав людини слід віднести право на здорове, безпечне та адекватне навколишнє середовище, найвищий досяжний рівень фізичного і психічного здоров'я, достатній життєвий рівень, харчування, право на чисту та безпечну питну воду, право на отримання інформації про стан навколишнього середовища та інші. Відповідно до означеної проблематики було вироблено відповідні висновки і рекомендації.

В обговоренні взяли участь:

Сироїд Т.Л. - доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Войціховський А.В. - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Тітов Є.Б. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Фоміна Л.О. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Передерій О.С. - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Шевченко А.В. - викладач кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Воеводін І. - викладач кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

4. Доповідь аспірантки кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Предибайло А.І. «Міжнародно-правова основа захисту трудових прав літніх людей», яка обґрунтувала актуальність та практичну значущість представленої на обговорення теми та виклав її основний зміст. У доповіді було зосереджено увагу на визначені особливостей регулювання прав осіб похилого віку на захист у трудових правовідносинах на міжнародно-правовому рівні. Проведено паралель між протиправним явищем дискримінації за ознакою віку у трудових правовідносинах та гарантіями захисту трудових прав осіб похилого віку, що у свою чергу надало підстави для встановлення важливості інтеграції у міжнародно-правові акти концепції відхилення будь-яких вікових обмежень при регулюванні трудових відносин.

Поміж того, з метою всебічного дослідження повноти забезпечення прав осіб похилого віку в трудовій сфері, автором також розглянуто та проаналізовано основні положення таких міжнародно-правових актів в рамках трудового забезпечення як: Рекомендація щодо літніх працівників 1980 р., Віденський Міжнародний план дій з проблем старіння 1982 р., Принципи ООН стосовно літніх людей 1991 р., Декларація з проблем старіння 1992 р., Мадридський міжнародний план дій з проблем старіння 2002 р.

Результати проведеного аналізу у розрізі ступеню нормативно-правового регулювання захисту трудових прав однієї з найбільш вразливої категорії осіб, надали підстави стверджувати, що хоча на даний момент переважна більшість держав керується Рекомендацією Міжнародної організації праці 1980 року щодо літніх працівників № 162 як єдиним актом на міжнародному універсальному рівні з питань зайнятості літніх працівників, проте в цілому, галузь міжнародної політики у сфері захисту трудових прав осіб похилого віку занадто переобтяжена великою кількістю несистематизованих актів.

Як наслідок, автор наголошує на тому, що проблеми літніх працівників мають вирішуватися шляхом розроблення комплексної, добре збалансованої стратегії повної зайнятості та соціальної політики, беручи до уваги потреби всіх вікових груп населення таким чином, щоб вирішення проблем однієї групи не погіршувало становища інших.

Вказане зумовлює доцільність розробки та прийняття єдиного кодифікованого нормативно-правового акту, який би відповідав міжнародним правилам та стандартам, а також комплексно врегулював гарантії трудових прав осіб похилого віку.

В обговоренні взяли участь:

Сироїд Т.Л. - доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Шамраєва В.М. - доктор політичних наук, доцент, професор кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Войціховський А.В. - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Фоміна Л.О. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Передерій О.С. - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Шевченко А.В. - викладач кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Воеводін І. - викладач кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

5. Доповідь аспіранта кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Фоміна Павла «Внутрішня система розв'язання трудових суперечок Організації Північноатлантичного договору», який обґрунтував актуальність та практичну значущість представленої на обговорення теми та виклала її основний зміст. У доповіді було розкрито положення статутних і внутрішніх актів (Положення про цивільний персонал, додатки до нього тощо) Організації Північноатлантичного договору щодо захисту трудових прав нинішніх або колишніх співробітників персоналу Організації. Встановлено, що за підсумками реформи внутрішньої судової системи НАТО було внесено низку змін до процедури перегляду адміністративних рішень, що можуть порушувати права співробітників, закріплених в умовах їх призначення або Положеннях про цивільний персонал. Зокрема, вказано, що система розв'язання трудових суперечок є дворівневою; заявникам надано можливість розв'язати спір шляхом звернення до неформального рівня, представленого процедурою адміністративного перегляду, посередництвом та можливістю подачі скарги та Адміністративного трибуналу, який функціонує як внутрішній судовий орган. Акцентовано увагу на тому, що процедура розв'язання спору в межах неформального рівня є незалежною, добровільною конфіденційною й неупередженою.

В обговоренні взяли участь:

Сироїд Т.Л. - доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Гавриленко О.А. - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Шамраєва В.М. - доктор політичних наук, доцент, професор кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Войціховський А.В. - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Тітов Є.Б. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Фоміна Л.О. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Шевченко А.В. - викладач кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

6. Доповідь аспірантки кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Оніщенко В. «Дотримання прав людини в бізнес-сфері в аспекті COVID-19: міжнародно-правовий аспект», яка обґрунтувала актуальність та практичну значущість представленої на обговорення теми та виклала її основний зміст. У доповіді було проаналізовано положення міжнародно-правових актів, прийнятих у межах Організації Об'єднаних Націй, Міжнародної організації та Форуму Організації Об'єднаних Націй з бізнесу та прав людини праці щодо дотримання трудових прав людини в бізнес-сфері в аспекті поширення коронавірусної інфекції (COVID-19), особливо працівників, які належать до вразливих категорій осіб (меншини, діти, жінки та ін.) та зайнятих у неформальному секторі; зосереджено увагу на проблемних питаннях пов'язаних із порушеннями прав людини у цій сфері, зокрема, збільшення використання дитячої праці в деяких країнах, що розвиваються через закриття шкіл і падіння доходів сімей; зростання примусової праці та дискримінації на робочому місці, скорочення робочих місць тощо; приділено увагу питанню виконання державами та підприємствами зобов'язань відповідно до Керівних принципів підприємницької діяльності в аспекті прав людини в аспекті COVID-19; встановлено, що держави повинні: гарантувати, що заходи, прийняті для пом'якшення економічних наслідків пандемії COVID-19, враховують інтереси працівників; застосовувати розумне поєднання правових і політичних заходів, щоб зобов'язати і надати можливість комерційним підприємствам поважати права людини при реагуванні на кризу, викликану COVID-19; прагнути до зміцнення співробітництва для протистояння викликам пандемії і ризикам у галузі прав людини, пов'язаних із підприємницькою діяльністю, в умовах пандемії; підприємства повинні поважати права людини, знати і демонструвати, що вони вжили всіх можливих заходів для запобігання і пом'якшення наслідків заходів по боротьбі із COVID-19 в галузі прав людини; держави і підприємства повинні забезпечити ефективні державні судові і позасудові механізми розгляду скарг, а також недержавні механізми, щоб гарантувати можливість використовувати засоби правового захисту. Акцентовано увагу на існуючій проблематиці, зроблені відповідні висновки та рекомендації.

7. Доповідь аспіранта кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Варнавської Кароліни. Author analyzes the provisions of international legal acts of a universal nature regarding the safety of journalists who carry out human rights activities, provides a detailed description of the following acts: Report of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (Safety of Journalists) A / HRC / 24/23, General UN Assemblies, Reports of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, Reports of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression, UN Action Plan on the Safety of Journalists and the Issue of Impunity, Reports of

the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, Human Rights Council Resolutions on the Safety of Journalists, Medellin Declaration on Ensuring the Safety of Journalists and Fighting Impunity). The attention is focused on the fact that the activities of journalists are closely associated with significant risks in connection with the dissemination of "inconvenient" information both from state actors and representatives of the private sector, which in its turn poses a threat not only to life, health and reputation, but also for a democratic society, the rule of law and respect for human rights in general. Thus, in order to prevent and suppress existing violations of the rights of journalists, the international community calls on states to create and improve legislative measures in this area; to raise public awareness of the rights and obligations of journalists; condemn attacks on journalists and prosecute those responsible. In addition, in case of crimes against journalists, states are encouraged to create special units (independent commissions) to carry out investigations; approve clear protocols and methods of prosecution; provide for the creation of early warning and rapid response mechanisms for journalists etc. The corresponding conclusions are drawn.

В обговоренні взяли участь:

Сироїд Т.Л. - доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Гавриленко О.А. - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Шамраєва В.М. - доктор політичних наук, доцент, професор кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Тітов Є.Б. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Фоміна Л.О. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Завідувач кафедри

Т. Л. Сироїд

Секретар

Д. В. Гайдар